

I. EKSPORTO RAIDA

► **Bendra prekių eksporto vertė per 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv., smuko 2,5% Labiausiai mažėjo energetinių produktų eksporto vertė - 22,1%, reeksporto vertė smuko 4,3%, tačiau lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė augo 2,3%.**

► **Energetinių produktų** eksporto vertės neigiama trajektorija tęsiasi nuo 2013 m. III ketv., o 2016 m. III ketvirtyje metinė energetinių produktų eksporto vertė smuko dar 22,1%, o eksporto kiekiai augo apie 8% Pagrindinė priežastis išlieka tokia pati - naftos ir naftos produktų kainų mažėjimas. ORLEN Lietuva skelbia šių metų trečiame ketvirtyje 10 procentinių punktų padidėjusią gamyklos apkrovą.

► **Reeksporto vertė**, šiek tiek padidėjusi pirmame metų ketvirtyje, antrame vėl grįžo į neigiamą teritoriją, smukimas tęsėsi ir trečiame ketvirtyje bei sudarė 4,3%. Jeigu antrame ketvirtyje reeksporto vertės neigiamus pokyčius daugiausia lėmė vaisių ir daržovių reeksportas, tai trečiame – energetinių produktų reeksportas, mažėjęs 49,4%. Vertinant pagal rinkas, reeksportas mažėjo tiek į ES – 5,8%, tiek į NVS – 0,1%, tiek ir į likusių šalių – 14,5% rinkas.

► **Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė** (neįskaitant energetinių produktų) per 2016 m. III ketv. didėjo 2,3%. Trečiame ketvirtyje eksporto vertės augimą daugiausia lėmė maisto pramonė, kurios eksportas per metus išaugo 12,7%. Toliau ženkliai auga pramoninės inžinerijos* eksportas – 7,1%, taip pat baldų, medienos eksportas. Vertinant pagal rinkas, 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv., lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė (be energetinių produktų) į ES šalis mažėjo 3,9%. ES rinkai teko net 72% lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų). Į NVS šalis eksporto vertė taip pat mažėjo, tačiau šį kartą tik – 1,6%, joms teko tik 5,2% lietuviškos kilmės prekių, tuo tarpu eksportas į kitas šalis augo 29,4%, joms teko beveik 23% lietuviškų prekių.

► **Lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė** į tikslines rinkas trečiame metų ketvirtyje demonstravo 0,1 procentinio punkto spartesnį metinį augimą nei bendra lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė.

► **„Versli Lietuva“ prognozuoja**, kad lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimas (neįskaitant energetinių produktų) šiemet sudarys apie 2,5%. Palyginti su ankstesnėmis prognozėmis, nuosaikesnė eksporto plėtra prognozuojamu laikotarpiu, labiausiai sietina su didesniu, nei anksčiau buvo tikimasi, eksporto kainų mažėjimu.

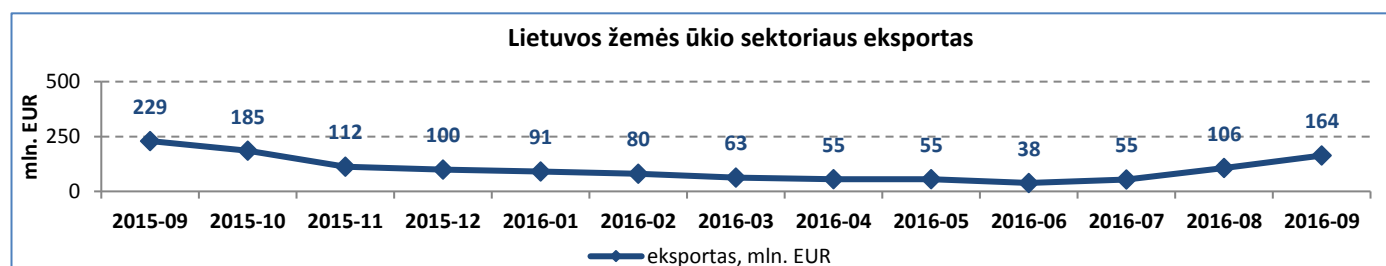
II. EKSPORTAS Į TIKSLINES RINKAS**

► Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas 2016 m. III ketv. per metus išaugo 2,4%. Augimas buvo 0,1 procentinio punkto spartesnis nei bendras lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertės augimas. Didžiausias metinis augimas 2016 m. III ketv. fiksuotas į Japonijos rinką – 5,5 karto (daugiausia dėl tabako). iki 37,9 mln. eurų, Švedija – 15,5% iki 223,7 mln. eurų (daugiausia dėl tabako, baldų ir chemijos produktų), JAV – 29,5% iki 91,8 mln. eurų (daugiausia dėl laboratorinių reagentų, kviečių glitimo, neorganinių chemikalų) bei Norvegiją – 10,7% iki 146 mln. eurų (daugiausia dėl baldų ir tabako). Nagrinėjamu laikotarpiu lietuviškos kilmės (be energetinių produktų) eksporto vertė didėjo į 10 tikslinių rinkų, o mažėjo į keturias. Didžiausias metinis smukimas fiksuotas į Vokietijos rinką – 10,8% iki 325,2 mln. eurų bei Prancūzijos rinką – 24,4% iki 97,9 mln. eurų. Trašos buvo pagrindinis veiksnys lėmęs eksporto vertės smukimą į šias rinkas trečiame šių metų ketvirtyje.

► 2016 m. III ketv. į tikslines rinkas labiausiai per metus išaugo tabako – beveik 3 kartus iki 53,8 mln. eurų, baldų – 7,2% iki 267 mln. eurų, bei įvairių chemijos produktų – 67,8% iki 29,8 mln. eurų, o labiausiai sumažėjo trašų – 47,9% iki 51,1 mln. eurų, javų – 63,9% iki 12,2 mln. eurų bei rapsų – 52,8% iki 14,2 mln. eurų.

III. EKSPORTAS PAGAL PRAMONĖS IR ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

► Vertinant pagal pramonės sektorius, lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) metinį eksporto augimą 2016 m. III ketv. labiausiai įtakojo maisto pramonės eksporto vertės didėjimas. Prie augimo prisidėjo pramoninės inžinerijos, baldų ir medienos pramonės eksportas, tabako, tekstilės pramonės eksportas. Toliau auga gėrimų pramonės eksporto vertė, po ketvirčio pertraukos vėl augo popieriaus pramonės eksporto vertė. Tuo tarpu labiausiai lietuviško eksporto (be energetinių produktų) vertės augimą riboja toliau mažėjantis chemijos pramonės eksportas, prie jo po ilgesnės pertraukos prisijungė žemės ūkio sektorius.

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

► **Žemės ūkio sektoriaus eksporto vertė** 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv. mažėjo 4,1% ir sudarė 324,4 mln. eurų. Kaip ir prognozavome trečio ketvirčio smukimas nėra didelis, o jį daugiausia lėmė prasti rugsėjo mėnesio rezultatai, kuomet buvo pradėtas eksportuoti naujas šių metų derlius, kuris yra prastesnis nei prieš metus.

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

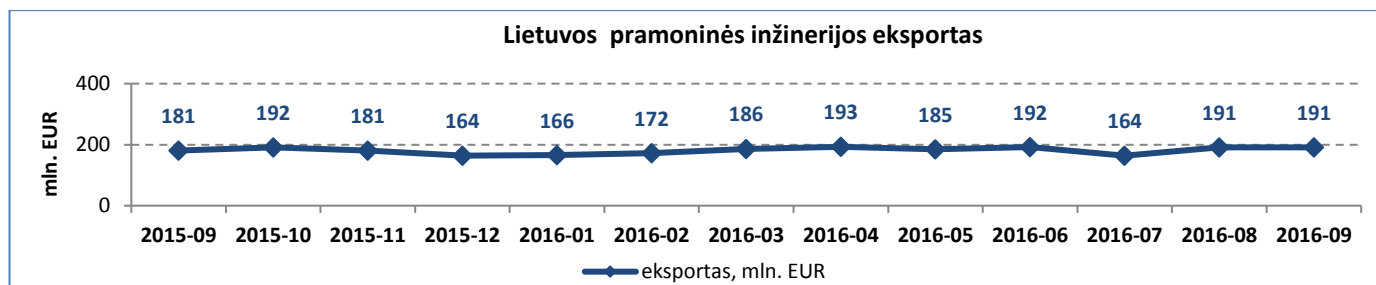
**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratų, Ukrainą, Turkiją ir PAR.

© VšĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/analitika/

► 2016 m. rugsėjo mėnesį žemės ūkio produktų eksporto vertė buvo beveik 29% mažesnė nei 2015 m. rugsėjį. Tokį mažėjimą daugiausia lėmė smukęs rapsų, kviečių, miežių ir grikių eksportas, o nuo didesnio smukimo gelbėjo daugiau kaip penkis kartus augęs žirnių eksportas. Eksportuotų kviečių vidutinė kaina 2016 m. trečiame ketvirtyje buvo apie 10-12% mažesnė nei prieš metus, o eksportuoti kiekiai apie 37% didesni, pagrinde dėl gerų birželio-liepos mėnesių rezultatų, kuomet dar buvo eksportuojamas pernykštis derlius. Dėl mažesnio šių metų derliaus, žemų kainų bei prastesnės grūdų kokybės ketvirtame šių metų ketvirtyje tikėtinas žemės ūkio produktų eksporto vertės metinis mažėjimas.

► Pasaulinės kviečių kainos žemiausios buvo 2016 m. pradžioje, šiuo metu jos yra kiek pakilusios, tačiau vis dar laikosi žemame lygyje ir likusiais metų mėnesiais didelių pasikeitimų nesitikima dėl rekordinio pasaulinio kviečių derliaus, didelio atsargų kiekio, palankių oro sąlygų žiemos sezono sėjos metu ir kitų veiksnių. Tikėtina, kad kainos iki metų pabaigos svyruos 150-175 eurų/toną lygyje. Dėl žemų kainų prognozuojama aktyvesnė tarptautinė prekyba pašariniiais kviečiais. Lietuvoje tokių kviečių santykinė dalis šių metų derliuje didesnė palyginus su praeitais metais. Dėl prastesnės pasaulinės kviečių derliaus kokybės sparčiausias kainų augimas prognozuojamas aukščiausios kokybės kviečių klasei.

PRAMONINĖ INŽINERIJA

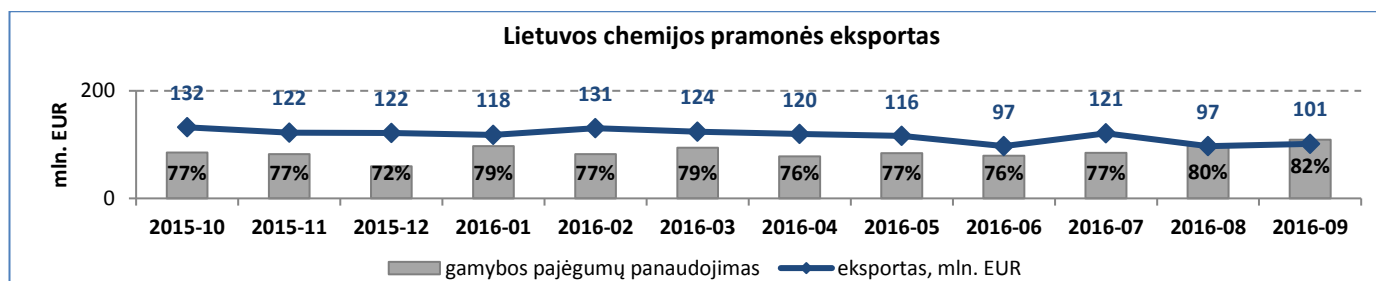

► Pramoninės inžinerijos eksporto vertė, 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv. augo 7,1% ir sudarė 546,7 mln. eurų. Iš pramoninės inžinerijos sektoriaus, nagrinėjamu laikotarpiu, sparčiausiai šį kartą augo variklinių transporto priemonių, priekabų eksportas, kurio vertė padidėjo 50,3% iki 66 mln. eurų, bei metalo gaminių eksportas, kurio vertė padidėjo 9,1% iki 102,3 mln. eurų. Kiek daugiau nei po 5 mln. eurų toliau didėjo guminių, plastikinių gaminių bei kompiuterinių, elektronikos, optinių gaminių eksporto vertė.

► Trečiame kaip ir antrame metų ketvirtyje metinis variklinių transporto priemonių ir priekabų eksporto vertės didėjimas labiausiai prisidėjo prie inžinerinės pramonės eksporto vertės augimo. Trečiame ketvirtyje šios prekių kategorijos eksporto vertės augimą labiausiai skatino specialios paskirties autotransporto priemonių eksportas, augęs 13,7 mln. eurų iki 14 mln. eurų. 31 specialios paskirties automobilis buvo išvežtas į Angolą. 2016 m. trečiame ketvirtyje toliau augo uždegimo sistemų laidų rinkinių eksporto vertė – 13,4% iki 29,7 mln. eurų. Šiems gaminiams labiausiai augusi rinka išlieka Nyderlandai. Daugiau nei dvigubai augo transporto priemonių dalių eksportas (daugiausia kėbulų), trečiame ketvirtyje jų eksporto vertė sudarė 7,2 mln. eurų, o labiausiai augusios rinkos buvo Švedija ir Vokietija.

► 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv. pramoninės inžinerijos eksporto vertės augimą labiausiai stabdė elektros įrangos bei kitų transporto priemonių eksportas, tačiau mažėjimas buvo neženklaus – elektros įrangos eksportas mažėjo 3,3%, o kitų transporto priemonių – 7,9%. Elektros įrangos eksporto vertės mažėjimui didžiausią įtaką darė 37,7% smukęs laidų ir kabelių eksportas. Labiausiai šių gaminių eksportas mažėjo į Suomijos ir Latvijos rinką. Kitų transporto priemonių eksporto vertės smukimą kaip ir antrame ketvirtyje vis dar daugiausia lemia dviračių eksportas, mažėjęs 43,9% iki 4,4 mln. eurų. Labiausiai mažėjusios rinkos dviračiams tokios pačios kaip ir antrame ketvirtyje, tai Vokietija ir Nyderlandai.

CHEMIJOS PRAMONĖ

► Chemijos pramonė 2016 m. III ketv. eksportavo produkcijos už 319,3 mln. eurų, tai buvo 19,3% arba 76,5 mln. eurų mažiau nei prieš metus. Chemijos pramonės eksporto vertės mažėjimą trečiame 2016 m. ketvirtyje kaip ir anksčiau labiausiai lėmė toliau mažėjusi trąšų eksporto vertė, kuri smuko dar 33,8%. Pirminės formos plastikų eksporto vertė taip pat toliau mažėjo, tačiau tik 1,8%.

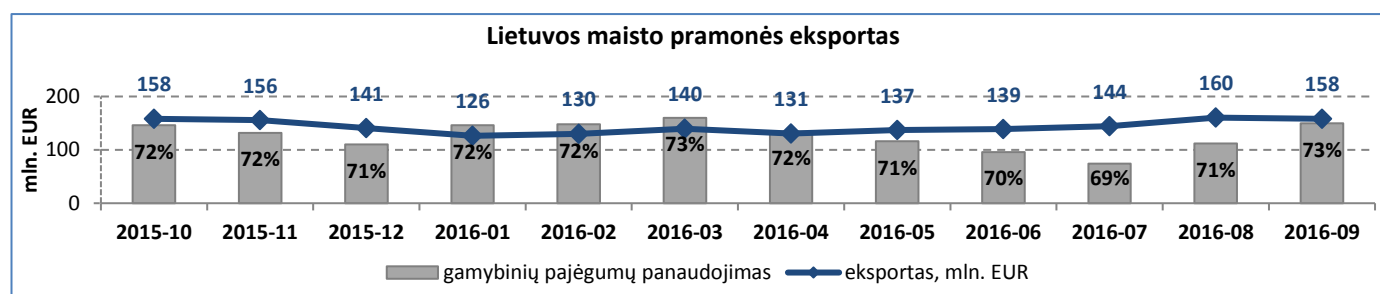
► Kaip jau minėjome antro ketvirčio apžvalgoje, trąšų eksporto vertės mažėjimą paskutiniiais ketvirčiai lemia ne tik krentančios kainos, tačiau ir mažesni eksporto kiekiai, kuriuos iš dalies lemia trąšų gamyklos remonto darbai. Trečiame šių metų ketvirtyje vėlgi labiausiai smuko azoto trąšų eksporto vertė – 54,9% iki beveik 40 mln. eurų, o fosfatinų trąšų eksportas mažėjo 15,2% iki beveik 86 mln. eurų. Trąšų kainos Europos rinkose nuo 2016 m. pradžios iki spalio, priklausomai nuo trąšų rūšies, smuko 20-40%. Prasčiausiai sekasi amonio trąšoms, kurių kainos smunka labiausiai. Tai lemia mažėjanti šių trąšų paklausa bei auganti

pasiūla (naujos gamyklos Rusijoje, Saudo Arabijoje ir Irane). Didieji trąšų gamintojai mano, kad pasaulinės trąšų kainos pasiekė dugną ir toliau stipriai mažėti neturėtų, tačiau augimo taip pat nesitikima. Tikėtina, kad kainos liks dabartinėse žemumose ir 2017 m. pirmoje pusėje, tačiau dėl lėtai augančios paklausos kai kurioms trąšoms (daugiausia kalio ir fosfatų) prognozuojamos šiek tiek didesnės tarptautinės prekybos apimtys.

► Pirminės formos plastikų eksporto vertės metiniam mažėjimui trečiame ketvirtyje didžiausią įtaką vėlgi darė 1,4% iki 103,2 mln. eurų smukusi polietileno tereftalato (PET) eksporto vertė. Veiksniai lemiantys PET eksporto vertės pokyčius išlieka tokie patys jau kurį laiką - eksporto kiekiai toliau auga, tačiau dėl mažėjančių kainų eksporto vertė yra mažesnė. Likusiais mėnesiais tikimasi aktyvesnės rinkos dėl mažėjančių atsargų ir naftos kainų pokyčių, tačiau spartesnis kainų augimas iki metų pabaigos mažai tikėtinas.

► Iš mažesnių chemijos pramonės subsektorių 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv. labiausiai mažėjo fermentų bei koncentruotų pieno baltymų eksporto vertė, atitinkamai 48,6% ir 63,5%. Fermentų nebeeksportavome į Nyderlandus, o į Kinijos rinką eksportas smuko 78,4%. Iš viso per trečią ketvirtį fermentų eksportavome už 4 mln. eurų, tuo tarpu pieno baltymų eksportas labiausiai mažėjo į Vokietijos rinką – 72,7%, o bendra baltymų eksporto vertė trečiame ketvirtyje sudarė 2 mln. eurų. Nagrinėjamu laikotarpiu labiausiai išaugo diagnostinių arba laboratorinių reagentų eksporto vertė – 28,6% iki 13,9 mln. eurų. Didžiausias augimas fiksuotas į JAV rinką – beveik trigubai iki 13,5 mln. eurų.

MAISTO PRAMONĖ

► 2016 m. III ketv. palyginti su 2015 m. III ketv. maisto pramonės eksporto vertės augimas paspartėjo iki 12,7%, daugiausia dėl beveik trečdaliu augusios pieno produktų pramonės eksporto vertės. Prie augimo taip pat prisidėjo žuvų ir gaminių iš žuvies, kviečių glitimo, bei cukraus eksportas. Labiausiai smuko vaisių ir mėsos eksportas.

► Pieno produktų eksporto vertės augimą nagrinėjamu laikotarpiu lėmė augusios kainos bei didėjanti paklausa. Trečiame ketvirtyje augo visų pagrindinių pieno produktų kainos, o sparčiausiai didėjo sviesto kaina. Tokį pieno produktų kainų augimą lėmė auganti pasaulinė sviesto ir sūrio paklausa, atsigaunantis Kinijos importas, didėjantis sūrių ir sviesto vartojimas pačioje ES bei nuo birželio mažesnė nei prieš metus žaliavinio pieno gamyba ES, kuri tokia turėtų išlikti iki 2016 m. pabaigos, pagrinde dėl pradėto taikyti kompensacijos mechanizmo bei žemų žaliavinio pieno kainų.

► Geriausios perspektyvos likusiais metų mėnesiais ir 2017 m. pradžiai prognozuojamos sūrių ir sviesto gamintojams. Būtent sviesto eksporto metinis vertės augimas trečiame šių metų ketvirtyje labiausiai prisidėjo prie lietuviškų pieno produktų eksporto vertės didėjimo. Sviesto eksporto vertė buvo daugiau kaip 7 kartus didesnė nei 2015 m. trečiame ketvirtyje ir sudarė 15,7 mln. eurų. Beveik 80% lietuviško sviesto teko dviem rinkoms – Uzbekistanui ir Saudo Arabijai. Ženkliai prie augimo prisidėjo ir sūrių eksportas, augęs 12,2% iki 51,6 mln. eurų. Labiausiai augusios rinkos sūriams trečiame ketvirtyje buvo Italija ir Nyderlandai.

► Žuvų ir gaminių iš žuvies pramonės eksportas 2016 m. trečiame ketvirtyje augo 9% palyginti su 2015 m. atitinkamu laikotarpiu ir sudarė 105 mln. eurų. Sparčiau augo gaminių iš žuvies eksportas, kuris padidėjo 17,6%. Apie 30% šių gaminių teko Vokietijos rinkai, būtent į ją eksportas labiausiai didėjo – 34,1%. Šiais metais, dėl sumažėjusios pasiūlos, ypatingai lašišų, augo ir kai kurių žuvų bei produktų iš žuvies kainos. Labiausiai augo lašišos kainos, didėjo silkės, menkės kainos. Per pirmus aštuonis 2016 m. mėnesius Vokietijos žuvų importas augo 7,3%, tai rodo, kad augančios kainos kol kas nemažina paklausos Vokietijoje, kuri yra didžiausia rinka Lietuvos žuvų ir žuvų produktų eksportuotojams.

*- pramoninė inžinerija apima 22, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

**- tikslinės rinkos apima Vokietiją, Prancūziją, Jungtinę Karalystę, Norvegiją, Švediją, JAV, Kanada, Japoniją, Izraelį, Kiniją, Jungtinius Arabų Emyratus, Ukrainą, Turkiją ir PAR.

© VŠĮ „Versli Lietuva“ | www.verslilietuva.lt/analitika/